

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”
Qo‘qon davlat universiteti
rektori D.Sh.Xodjaeva
30-iyun 2025-yil

**MA’MURIY HUQUQ
FANINING O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60111100 - Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi

Fan/modul kodi Hs13408		O`quv yili 2025-2026	Semestr 3	ECTS - Kreditlar 4		
Fan/modul turi Majburiy		Ta`lim tili O`zbek		Haftadagi dars soatlari 4		
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg`ulotlari (soat)	Mustaqil ta`lim (soat)	Kurs ishi (soat)	Jamiyuklama (soat)	
	Ma`muriy huquq	60	30	30	120	
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o`qitishdan maqsad</b> –talabalarga shu fan haqida keng tushuncha berishdir. Shu maqsadni amalga oshirishda qo`yidagi vazifalar mavjud bo`lib, ular: fuqarolarning huquq erkinliklarini, davlat boshqaruvi va jamoat tartibini, tabiiy muhitni muhofaza qilish; ijtimoiy adolat va qonuniylikni ta'minlashni, ma'muriy huquqbuzarliklar to`g`risidagi ishlarni o`z vaqtida va ob'ektiv ko`rib chiqishni va huquqbuzarliklarning oldini olishni, fuqarolarni Konstitutsiyaga va qonunlarga rioya etish ruhida tarbiyalashdan iborat.</p> <p><b>Fanning vazifasi</b> – pedagogika oliy o`quv yurtlarida bo`lg`usi huquqshunos mutaxassislarda ma'muriy huquqiy munosabatlar haqida, bu munosabatlarni tartibga solishning huquqiy uslublari va shakllari to`risida tushuncha berish;</p> <p>talabalarda ma'muriy qonunchil to`g`risida bilimlarni shakllantirish, bu bilimlarni amalda qo`llash ko`nikmalarini hosil qilish, aniq hayotiy vaziyatlar yuz berganda ularda qonunlarni amalda tatbiq eta olishga o`rganishdan iborat. Fanning yetakchi TOP-300 xalqaro universitetlari dasturi asosida tayyorlanganligi: Ma`muriy huquq fani dasturi dunyoning yetakchi oliy ta`lim muassasalaridan biri bo`lgan Oxford universitetining <b>Ma`muriy huquq o`quv dasturi asosida takomillashtirilgan. Mazkur universitet QS World University Rankings 2024 bo`yicha 6-o`rinni egallagan bo`lib, huquqshunoslik sohasi bo`yicha yuqori malakali ilmiy-uslubiy bazaga ega.</p> <p>Dasturda quyidagi asosiy jihatlar inobatga olingan:</p> <p><b>Nazariy va amaliy yondashuv uyg`unligi – Oxford universitetining Ma`muriy huquq o`quv dasturi yuridik nazariya bilan bir qatorda, zamonaviy xalqaro munosabatlarini tartibga solish amaliyoti ham keng yoritiladi. Xalqaro standartlarga muvofiqlik – dastur xalqaro huquqiy me`yorlar, boshqaruv prinsiplari asosida boyitilgan.</p> <p><b>Tanqidiy fikrlash va tahlil ko`nikmalarini rivojlantirish – talabalar huquqiy holatlarni mustaqil tahlil qilish, dalillarga tayangan holda huquqiy xulosa chiqarishni o`rganadilar. Ma'muriy huquq birinchi navbatda ijroiya hokimiyati faoliyatini sud nazorati bilan bog'liq. Qamrab olingan asosiy mavzular quyidagilardir: (1) ijro etuvchi tomonidan qabul qilingan qarorlar va qoidalar sudda shikoyat qilinishi mumkin bo'lgan asoslar - bularning ba'zilar qaror yoki qoidaning mazmuniga, boshqalari esa u qabul qilingan tartibga bog'liq; (2) ma'muriy qarorlarga qarshi ariza beruvchilar tomonidan olinishi mumkin bo'lgan					

himoya vositalari; (3) davlat organlarining shartnoma va huquqbuzarlik bo'yicha javobgarligi.

Ba'zi o'qituvchilar sudlar, mahalliy so'rovlar, keyingi qadamlar agentliklari, shartnoma va davlat sektori ombudsmenlari bilan ham shug'ullanadilar. Ushbu mavzularning ba'zilari ma'ruzalarning mavzusi bo'lib, ular ba'zan mavzuning ko'proq nazariy jihatlar bilan shug'ullanadi. Ma'muriy huquq endi Final Honors School o'quv dasturidagi majburiy standart fanlardan biridir. Shuningdek, u "huquqiy bilimlar asoslari" dagi materiallarni qamrab oladi va shuning uchun Angliya va Uelsda kasbiy malaka olishni istaganlar tomonidan olinishi kerak. Mavzu sizning kollej o'qituvchingiz tomonidan tashkil etilgan darsliklarda o'qitiladi.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: Ma'muriy huquq fanining o'ziga xos xususiyatlari

Ma'muriy huquq tushunchasi, ma'muriy huquq - huquq tarmog'i sifatida, ma'muriy huquq manbalari tushunchasi va ularning turlari, ma'muriy huquq tizimi haqida tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

2-mavzu: Ma'muriy huquq fanining o'ziga xos xususiyatlari

Ma'muriy huquq tushunchasi, ma'muriy huquq - huquq tarmog'i sifatida, ma'muriy huquq manbalari tushunchasi va ularning turlari, ma'muriy huquq tizimi haqida tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

3-mavzu. Davlat xizmatchilari

Davlat boshqaruv organi tushunchasi, davlat xizmati tushunchasi va uning asosiy tamoyillari, davlat xizmatchilarining turlari, davlat boshqaruvi hujjatlari haqida tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

4-mavzu: Ma'muriy huquqiy munosabatlar

Ma'muriy huquqiy munosabatlar tushunchasi va ularning turlari, ma'muriy huquqiy munosabatlarning sub'ektlari va ob'ektlari haqida tushuncha va bilimlarni shakllantirish

5 mavzu: Ma'muriy huquqiy normalar

Ma'muriy huquqiy normalar tushunchasi, ma'muriy huquqiy normalar tushunchasi va ularning turlari haqida tushuncha va bilimlarni shakllantirish

6-mavzu: Ma'muriy huquqbuzarlik

Ma'muriy huquqbuzarlik tushunchasi va uning asosiy xususiyatlari haqida tushuncha va bilimlarni shakllantirish

7-mavzu: Ma'muriy javobgarlik

Ma'muriy javobgarlik asoslari,
ma'muriy jazo, unig maqsadi, o'ziga xos xususiyatlari haqida tushuncha va bilimlarni shakillantirish.

8-mavzu. Voyaga etmaganlarning ma'muriy huquqbuzarligi

Voyaga eytmaganlarning ma'muriy huquqbuzarligi, Voyaga yetmaganlarning ma'muriy huquqbuzarligi uchun javobgarlik asoslari haqida tushuncha va bilimlarni shakillantirish

9-mavzu: Voyaga etmaganlarning ma'muriy javobgarligi

Voyaga yetmaganlarning ma'muriy huquqbuzarligi uchun javobgarlik asoslari, Voyaga etmaganlarga belgilanadigan ma'muriy jazo va uning maqsadi, Voyaga etmaganlar ma'muriy huquqbuzarligining oldini olish

10-mavzu: Ma'muriy jarayon

Ma'muriy huquqbuzarliklar bo'yicha ish yuritishning vazifalari, ma'muriy huquqbuzarlik to'g'risidagi ishlarni yuritish tushunchasi, ma'muriy huquqbuzarliklar to'g'risidagi ishlarni ko'rib chiqish vakolati bo'lgan organlar (mansabdor shaxslar) haqida tushuncha va bilimlarni shakillantirish

11-mavzu: Ma'muriy huquqbuzarlik to'g'risidagi ishlarni yuritish

Ma'muriy huquqbuzarlik to'g'risidagi ish yuzasidan chiqarilgan qarorlar va ularning turlari haqida tushuncha va bilimlarni shakillantirish.

12-mavzu: Ma'muriy huquq sohasida nazorat

Nazorat tushunchasi va uning davlat boshqaruvidagi urni, davlat nazorati va uning turlari, davlat hokimiyati organlarining nazorati, davlat boshqaruvida sud nazorati haqida tushuncha va bilimlarni shakillantirish.

13-mavzu: Umumiy o'rta ta'lim muassasalarini boshqarish

Ta'lim sohasini boshqarish tushunchasi, ta'lim sohasini boshqarishda davlat hokimiyati organlarining vakolati, ta'lim tizimini boshqarish haqida tushuncha va bilimlarni shakillantirish.

14-mavzu: O'rta maxsus ta'limni tizimida boshqarish

Ta'lim sohasini boshqarish tushunchasi, ta'lim sohasini boshqarishda davlat hokimiyati organlarining vakolati, ta'lim tizimini boshqarish haqida tushuncha va bilimlarni shakillantirish.

15-mavzu: Oliy ta'limni boshqarish

Ta'lim sohasini boshqarish tushunchasi, ta'lim sohasini boshqarishda davlat hokimiyati organlarining vakolati, ta'lim tizimini boshqarish haqida tushuncha va bilimlarni shakillantirish.

1. **Mavzu: Ijro etuvchi tomonidan qabul qilingan qarorlar va qoidalar sudda shikoyat qilinishi mumkin bo'lgan asoslar.**

Bularning ba'zilari qaror yoki qoidaning mazmuniga, boshqalari esa u qabul qilingan tartibga bog'liq

2. **Mavzu: Ma'muriy qarorlarga qarshi ariza beruvchilar tomonidan olinishi mumkin bo'lgan himoya vositalari**

3. **Mavzu: Davlat organlarining shartnoma va huquqbuzarlik bo'yicha javobgarligi.**

4. **Sud nazorati (Judicial Review)**

Davlat idoralarining qarorlari ustidan sudga shikoyat qilish tartibi.

5. **Vakolat va chegaralar (Powers and Limits of Public Authorities)**

Davlat idoralari o'z vakolatlari doirasida harakat qilishi kerak.

Ba'zi o'qituvchilar sudlar, mahalliy so'rovlar, keyingi qadamlar agentliklari, shartnoma va davlat sektori ombudsmenlari bilan ham shug'ullanadilar. Ushbu mavzularning ba'zilari ma'ruzalarning mavzusi bo'lib, ular ba'zan mavzuning ko'proq nazariy jihatlar bilan shug'ullanadi. Ma'muriy huquq endi Final Honors School o'quv dasturidagi majburiy standart fanlardan biridir. Shuningdek, u "huquqiy bilimlar asoslari" dagi materiallarni qamrab oladi va shuning uchun Angliya va Uelsda kasbiy malaka olishni istaganlar tomonidan olinishi kerak. Mavzu sizning kollej o'qituvchingiz tomonidan tashkil etilgan darsliklarda o'qitiladi.

III. Seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Ma'muriy huquq fanining o'ziga xos xususiyatlari
2. Ma'muriy huquq fanining o'ziga xos xususiyatlari
3. Davlat xizmatchilari
4. Ma'muriy huquqiy munosabatlar
5. Ma'muriy huquqiy normalar
6. Ma'muriy huquqbuzarlik
7. Ma'muriy javobgarlik
8. Voyaga etmaganlarning ma'muriy huquqbuzarligi
9. Voyaga etmaganlarning ma'muriy javobgarligi
10. Ma'muriy jarayon
11. Ma'muriy huquqbuzarlik to'g'risidagi ishlarni yuritish
12. Ma'muriy huquq sohasida nazorat
13. Umumiy o'rta ta'lim muassasalarini boshqarish

- 14.O'rta maxsus ta'limni tizimida boshqarish
- 15.Oliy ta'limni boshqarish

IV.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Ma'muriy huquq - huquq sohasi sifatida.
2. Ma'muriy huquq tizimi.
3. Ma'muriy huquqiy munosabatlar tushunchasi.
4. Ma'muriy huquqiy munosabatlarning turlari.
5. Ma'muriy huquqiy munosabatlarning subhektlari va obhektlari
6. Ma'muriy huquq sub`ektlarining muomala va huquq layoqati.
7. Ma'muriy huquqiy normalar tushunchasi.
8. Davlat boshqaruvi tushunchasi va uning asosiy xususiyatlari.
9. Davlat boshqaruvi va davlat faoliyati tushunchasi.
- 10.Davlat boshqaruvi tamoyillari va ularning tizimi.
- 11.Fuqarolarning teng huquqligi va oshkoralik.
- 12.Boshqaruv apparati faoliyatining tamoyillari.
- 13.Davlat boshqaruv organi tushunchasi.
- 14.Davlat organlarining tizimi.
- 15.Davlat boshqaruvining markaziy va mahalliy organlari.

Kurs ishi mavzulari

1. Davlat boshqaruv hujjatlarining klassifikatsiyasi.
2. Boshqaruv faoliyatining usullari.
3. Davlat tomonidan majburlov choralarini qo'llovchi organlar.
4. Davlat xizmati tushunchasi va uning asosiy tamoyillari.
5. Ma'muriy huquqbuzarlik tushunchasi.
6. Ma'muriy javobgarlik tushunchasi va uning asosiy xususiyatlari.
7. Ma'muriy jazo, unig maqsadi, o'ziga xos xususiyatlari.
8. Ma'muriy qamoq, ma'muriy musodara, jarima, muayyan maxsus huquqdan mahrum qilish.
9. Ma'muriy huquqbuzarliklarning turlari.
- 10.Ma'muriy huquqbuzarlik to'g'risidagi ishni yuritishda qatnashuvchi shaxslar.
- 11.Ma'muriy huquqbuzarlik to'g'risidagi ishlarni ko'rib chiqish tartibi.
- 12.Ma'muriy komissiyalar haqidagi tushuncha.
- 13.Ma'muriy huquqbuzarliklar to'g'risidagi ishlarni yuritish.
- 14.Ma'muriy huquqbuzarliklar to'g'risidagi ishlar to'g'risidagi qarorlarni ijro etish.
- 15.Ma'muriy huquq sohasida nazorat
- 16.Ma'muriy javobgarlik asoslari
- 17.Ma'muriy jazo, unig maqsadi, o'ziga xos xususiyatlari haqida

	18.Voyaga eytmaganlarning ma'muriy huquqbuzarligi 19.Voyaga yetmaganlarning ma'muriy javobgarlik asoslari 20.Voyaga etmaganlarga belgilanadigan ma'muriy jazo va uning maqsadi 21.Voyaga etmaganlar ma'muriy huquqbuzarligining oldini olish 22.Ma'muriy jarayon 23.Ma'muriy huquqbuzarliklar bo'yicha ish yuritish 24.Ma'muriy huquqbuzarliklar to'g'risidagi ishlarni ko'rib chiqish 25.Ma'muriy huquqbuzarlik to'g'risidagi ishlarni yuritish 26.Ma'muriy huquqbuzarlik to'g'risidagi chiqarilgan qarorlar 27.Ma'muriy huquq sohasida nazorat 28.Nazorat tushunchasi va uning davlat boshqaruvidagi urni 29.Davlat nazorati va uning turlari, 30.Davlat hokimiyati organlarining nazorati 31.Davlat boshqaruvida sud nazorati haqida tushuncha va bilimlarni shakillantirish. 32.Umumiy o'rta ta'lim muassasalarini boshqarish 33.Ta'lim sohasini boshqarish tushunchasi 34.Ta'lim sohasini boshqarishda davlat hokimiyati organlarining vakolati 35.O'rta maxsus ta'limni tizimida boshqarish 36.Ta'lim sohasini boshqarishda davlat hokimiyati organlarining vakolati 37.Oliy ta'limni boshqarish Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan muammoli o'qitish texnologiyalari asosida "Kazus", "Keys-stadi" topshiriqlarini bajarish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish, mavzuga oid esse yozish tavsiya etiladi.
3.	V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetentsiyalari Talaba bilishi kerak: ma'muriy huquqqa oid bilim olish; ma'muriy-huquqiy normalar, ma'muriy-huquqiy munosabatlar, davlat boshqaruv hujjatlari, davlat boshqaruv usullari, davlat boshqaruv shakllari, ma'muriy huquqiy munosabatlarni tartibga solish qonun hujjatlari, ma'muriy-huquqiy normalarni shakillantirishda ahamiyatga ega bo'lgan me'yoriy va faktik ma'lumotlar, ma'muriy-huquqiy normalar va huquqiy munosabatlar haqida tasavvurga ega bo'lishi; (bilim) Har bir talaba o yoshlar o'rtasida ma'muriy-huquqbuzorlik faktlarini aniqlash va belgilash; voyaga etmaganlar ma'muriy-huquq buzorligining sababini o'rganish, ma'muriy huquqqa oid bilim olish; qo'shimcha adabiyotlar, manbalar hamda Internet saytlaridan foydalanib fanga oid ma'lumotlarni tahlil qila olishni bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma) ma'muriy-huquqiy normalar, ma'muriy-huquqiy munosabatlar, davlat boshqaruv hujjatlari, davlat boshqaruv usullari, ma'muriy huquqiy munosabatlarni tartibga solish qonun hujjatlarini bilishi va qo'llash ko'nikmasiga ega bo'lishilozim. (malaka)
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar;

	• interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo`lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to`liq o`zlashtirish, tahlil natijalarini to`g`ri aks ettira olish, o`rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazoratlar uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo`yicha testni topshirish.
6.	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> 1. O`zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to`g`risidagi kodeksi. - Toshkent, Adolat, 2021</li> <li>2. O`zbekiston Respublikasining ma'muriy sud ishlarini yuritish. Jamoa. O`quv qo`llanma. - Toshkent, Adolat, 2021 3. Murataev S. Ma'muriy huquq va proses. Darslik. - Toshkent, Innovatsiya-Ziyo, 2021 4. Xamrakulov Z. Ta'lim-tarbiya jarayonida normativ-huquqiy hujatlar. Darslik. "Farg`ona", 2021</li> <li>5. Mirziyoyev. Sh. M. Milliy taraqqiyot yo`limizni qat`iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko`taramiz. – Toshkent: “O`zbekiston”, 2018</li> <li>6. Mirziyoyev. Sh. M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir – Toshkent: “O`zbekiston”, 2018 <p style="text-align: center;">Qo`shimcha adabiyotlar:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>7. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O`zbekiston, 2018.</li> <li>8. O`zbekiston Respublikasining Konstitutsiyaviy huquqi. Jamoa. O`quv qo`llanma. - Toshkent, "Sharq", 2001 9. Islomov Z. Davlat va huquqning umumnazariy muammolari. O`quv qo`llanma. - Toshkent, Fan va texnologiya. 2005 10. Mo`minov A. Inson huquqlari. Darslik. - Toshkent, Adolat, 2013</li> <li>11. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi. - Toshkent, Adolat, 2021 12. Xamraqulov Z. Jinoyat huquqi. O`quv qo`llanma. Farg`ona. 2021</li> <li>13. Xasanov Sh. Ma'naviyat va huquq asoslari. O`quv qo`llanma. – Toshkent. Navruz. 2018 <p>Axborot manbaalari</p> 14. www.ziynet.uz 15. www.Lex.uz 16. www.gov.uz 17. www.norma.uz 18. www.fikr.uz 19. https://www.ox.ac.uk/

7.	Fan dasturi Qo‘qon davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2025-yil 30-iyundagi 1-sonli qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun mas’ul: E.Oripov - Qo‘qon DPI, Huquq ta’limi kafedrası mudiri (PhD) J.Azamov – Qo`qon DPI, Huquq ta’limi kafedrası dotsenti (PhD)
9.	Taqrizchilar: T.Madumarov –ADU,Ijtimoiy-iqtisodiyot fakulteti dekani, yu,f,d, professor